

ԽԱՂԻԿ

ՀԱՅԻ ՄՈՒՍԹԱՓԱՅԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Թէեւ ճապարակ ալիքի ուղանալէ Հաճի Մուսթաֆայի դատին մանրամասնութիւնը ներք յաջորդ թիւերուն յետագայէն էինք, բայց այս առաւելում թուրք թերթերուն մէջ դատին նկարագրութիւնները տեսնելով «Մաղիկ»-ի ընթերցողները դժայցնելու համար օրը օրին հետեւեալը կը քաղենք.

Ինչպէս որ թերթի մէջ գրած ենք արդէն Հաճի Մուսթաֆայի դատաւարութիւնը տեղի ունեցաւ Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ. դատարանին մէջ խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր. ժամը չորս ու կէսին Հաճի Մուսթաֆա բանտէն փոխադրուեցաւ դատարան եւ Ծ 20 անցած դատարանը բացուեցաւ սղաւթ մանաւանդ խուռն բազմութեան առջեւ, որ, ընտանի հետաքրքրութեամբ մը նախ իր ուշադրութիւնը սեւեռեց մարդասպանին վրայ. Մարդասպանը կարճահասակ, նիհար եւ մօրուքին ձախ կողմը քիչ մը ճերմկած եւ վրան սեւ վերաբերու մը առած էր. Դէմքին աջ կողմը երկու խոր փոթեր կը տեսնուէին:

Ժամը 6ին 25 մնացած ընդհ. դատաւար ձեռնալ ալիք իր աթոռը բազմեցաւ եւ իւր թարգման ներկայացող Գ. կարգի զօմիւրէր Մաղիսար ալիք եւս եկած էր: Տեղական մամուլի բոլոր ներկայացուցիչները մանաւոր տեղ մը գրուած էին: Դատաւորները, որոնց անուններն արդէն գրած ենք, ժամը 6ին քառօրէ մնացած դատարան մտան եւ նախագահը հրամայեց ամբաստանալին օտը ելլել եւ սկսաւ հարցնել.

ՆԱ.Խ.—Անունդ ի՞նչ է:

Ա.Մ.Բ.—Հաճի:

—Հօրդ անունը:

—Մուսթաֆա:

—Բանի՞ սարկիան ես:

—Քառասունըութը:

—Ո՞ր ծնած ես, ո՞ր տեղացի ես:

—Ա.քչէ, Հիւսարցի:

—Արհեստ ունի՞ս, ի՞նչ գործ կ'ընես:

—Հողագործ եմ:

—Հոս ո՞ր կը բնակիիր:

—Էսթիլէն օթէլին մէջ:

Այս համառօտ հարցումներէն ետք նախագահը թարգման Մաղիսար ալիքի դատարանը նախագահ թարգմանական պաշտօնին մէջ ո՞ր եւ է փոխտեղութիւն չընտրելով, չիտակ թարգմաններուն համար կարգացումը պաշտօնագրերուն իմաստը երգունցներէն ետք, նոյնպէս պաշտպան փոխտեղանն ալ հրաւիրեց որ իր յանձն առած պարտականութիւնը ըստ օ-

րինի կատարէ. նախագահը հրամայեց որ ամբաստանագիրը կարգացուի, ուսկից ետքը նախագահը ամբաստանագիրն դառնալով հարցուց.

Նախ.—Սեպտ. 25ին կամուրջին կ'զլի նաւամատոցին վրայ Բարձր. Մեծ-Եպար. քոսին աղան սպաններ եւ եղեր, այս ոճիւրը քեզի կը վերագրեն կոր, ասոր ի՞նչ կ'ընես. [Թարգմանին դառնալով] ասոնք հասկըցուր իրեն,

ԹԱ.Բ.Գ.—Կ'ուրանայ կոր. ատանի բան մը ըրած չեմ կ'ըսէ կոր:

ՆԱ.Խ.—(Ընդհ. դատաւարին) Ըսելիք մը ունի՞ք:

Ընդհ. դատաւար ձեռնալ ալիք օտը ելլելով Հաճի Մուսթաֆայի գործած սղանհոթիւնը նկարագրեց եւ բռաւ.

«Գծուած ու հարցաքննութեան պարտութեան մէջ գտնուած մասնաւոր քարտէսով մը կամուրջ գոյցած էր Բարձր. Մեծ-Եպար.քոսին որդին Պեա. Խորհրդի անդամ ճապարակ ալիք սպաննու գիտուածով»: Եւ Հաճի Մուսթաֆայի գործած ուճիւրը տկանատեղութեամբ վերադարձու հասկէ:

Ա.Մ.Բ.—(Ընդհ. դատաւարին) Ընդհ. դատաւար ձեռնալ ալիք օտը ելլելով Հաճի Մուսթաֆայի դատարանէն:

Բերայի նախագահ ատենի հարցաքննիչ իւր ատենին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ 1315 սեպտ. 25ին չը. օր իրիկուան ժամը տասնին միջոցները Պոլսոյ կամուրջին կ'զլիներու հաւամատոցին սանդուխին վրայ Բարձր. Մեծ-Եպար.քոսին որդին Պեա. Խորհրդի անդամ ճապարակ ալիք սպաննու ըլլալու ոճիւրով ամբաստանուած Ե.քոսարայի կուսակալութեան Ա.քչէ-հիւսար գաւառակի վարայի բնակիչներէն Ալպանիայի Հաճի Մուսթաֆայի մասին բացուած քննհոթիւնը հաստատած է որ, յիշեալը ոճիւրին օրը իր բնակած օթէլին հաշիւը մարած եւ ժամը ութին միջոցները այն կողմերը գտնուած զինուորան մը երթալով ժամը միջոցէն ինտուկէս բաւական գտնուած խանդ է: Ըստ իր յայտարարութեան ինքը Գալաթիոյ անցած սղան կամուրջին անցալին ուղուած տեղը ձեռքաւարտած ու իրեն վերագրուած ոճիւրն ինտուկէս երգեք տեղեկութիւն չունենալը կը պնդէ: Բայց իր վրայ գտնուած է դժուար եւ մասնաւոր քարտէսով մը կամուրջին նոյն տեղը ցոյց տուող թուղթ մը ուր կ'ենալով այդ ոճիւրը գործած ըլլալը թէ վկաներով եւ թէ ինքնապէս:

Նախագահը հրամայեց թարգմանին որ կարգացումը պաշտօնագրերուն իմաստը ամբաստանագիրն հասկնայ:

Ա.Մ.Բ.—Ես ո՞չ տարձանակ եւ ո՞չ ալ ուրիշ բան մը ունիլ:

ՆԱ.Խ.—Ընդհ. դատաւարը կը պնդէ որ կամուրջին վրայ, կ'զլի նաւամատոցը երթալիք սանդուխին վրայ Բարձր. Մեծ-Եպար.քոսին որդին սպաննու է: Այս պործը ինչպէս եղաւ, թող պատմէ:

Ա.Մ.Բ.—(Թարգմանին ընդհ.) Ես ոչ զինքը կը ճանչնամ եւ ո՞չ ալ տեսայ: Ես ճամբան գացած ժամանակս զիս ձերբակալեցին:

ՆԱ.Խ.—Շատ աղէկ, հոն ի՞նչու կը պատէր կոր:

Ա.Մ.Բ.—Գալաթիոյ կ'երթայի կոր:

—Գալաթիոյ ի՞նչ գործ ունէիր:

—Սրճարանը նստելու համար:

—Միշտ հոն կ'երթայիր:

—Ամէն ատեն կ'երթայիր:

—Շատ աղէկ, հարցներէքէն երբ եկիր:

—Բանտարկուելէն վեց շաբաթ առաջ:

—Ո՞ր եկիր է, ո՞ր բնակիր է:

—Օթէլ, Էսթիլէն օթէլը:

—Ինչպէս եւ որո՞ւ միջոցաւ եկիր:

—Իմ գործիս համար եկայ:

—Ի՞նչ տեսակ գործ:

—Գործ մը գտնուելու համար. աղքատ եմ:

—Առաջ ի՞նչ գործի մէջ գտնուած է:

—Հողագործութիւն, դէս եւ ջորեպահութիւն:

—Եկած ժամանակդ քովդ ի՞նչ բեռ ունէիր:

—Վերամակ, կարասիս եւ ուրիշ բեռներ:

—Ասոնք ինչի՞ մէջ էր:

—Ժողոված եւ ծրարի ոլէս բան մը չիւնած էր:

—Այս բերը Մաղիսար քննեցին:

—Ամէն կողմէ վնասուեցին. ծխախոտ գտան եւ սակի մըն ալ տուգանք տուին:

—Եկած օրը ժամը քսնին էր:

—Չեմ յիշեր:

—Եկած օրը ուրիշ տեղ գացեր է, Օթէլէն ելեր է:

—Շիտակ Օթէլ եկայ. Օթէլը մէկը կար:

—Օթէլին վարձակալին հետ միասին եւ կայ:

—Այն զիշերը Օթէլը պառկեցար:

—Օթէլը ֆառակեցայ:

—Շատ լաւ, ետքը ո՞ր տեղուանք գացիր է:

—Շուկայ, անդին առկին:

(Շարունակելի)